

Sygn. akt **I Ns 826/18**

# POSTANOWIENIE CZĘŚCIOWE

**Dnia 6 grudnia 2018 r.**

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w Wydziale I Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Mariusz Kubiczek

Protokolant : st. sekr. sądowy Karolina Bieniek

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2018r. w Tomaszowie Mazowieckim

przy udziale -----

na rozprawie

sprawy ze skargi M. K.

z udziałem – Asekuracja Spółki z.o.o z siedzibą w S.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 26 stycznia 2018 roku w sprawie I Ns 994/14

w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia spadkowego

**postanawia;** przywrócić M. K. sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczeń o odrzuceniu spadku po Z. K. synu J. i J., zmarłym dnia 16 stycznia 2012 roku w T., ostatnio stale zamieszkałym w T. i oświadczenia złożone w dniu 26 listopada 2018 roku - zatwierdzić.

## UZASADNIENIE

We wniosku- skardze z dnia 2 października 2018 roku M. K., zastąpiony przez radcę prawnego, domagał się wznowienia postępowania w sprawie I Ns 994/14 z wniosku (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S. z udziałem M. K. / nieznanego z miejsca pobytu i reprezentowanego przez ustanowionego kuratora sądowego/ o stwierdzenia nabycia spadku po dłużniku Z. K. zmarłym dnia 16 stycznia 2012 roku, zakończonej wydaniem prawomocnego postanowienia z dnia 26 stycznia 2018 roku przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz.

Jako podstawę prawną wznowienia postępowania podał brak możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa /art. 401 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c./.

Wniósł o odebranie od niego oświadczenia o odrzuceniu spadku po jego ojcu Z. K., a następnie na podstawie art. 1019 § 2 k.c. zatwierdzenie przez Sąd tego oświadczenia złożonego z niezachowaniem terminu.

Uczestnik postępowania – (...) Spółka z o.o. z siedzibą w S., pomimo powiadomienia o terminie wyznaczonej rozprawy nie złożyła oświadczenia.

**Sąd ustalił następujący stan faktyczny :**

W dniu 16 stycznia 2012 roku w T., w miejscu swojego ostatniego, stałego zamieszkania zmarł Z. K. syn J. i J.. Spadek po nim na podstawie ustawy nabył w całości syn M. K. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. z dnia 26 stycznia 2018 roku, w sprawie sygn. akt I Ns 994/14.

/dowód; wydruk postanowienia k-15, akta I Ns 994)14 w załączeniu/.

Występujące w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po Z. K. uczestniczki postępowania wskazały na rozprawie w dniu 3 listopada 2014 roku, że nie są one spadkobierczyniami ustawowymi spadkodawcy, a jest nim syn M. K. zamieszkały obecnie w Anglii – adresu jego nie znają.

/dowód; oświadczenie uczestniczek złożone do protokołu rozprawy k-39 odwrót – I Ns 994)14/.

W skutek powyższego Sąd Rejonowy wezwał do udziału w sprawie I Ns 994/14 M. K. i ustanowił dla niego kuratora sądowego, jako dla osoby nieposiadającej znanego miejsca pobytu w kraju.

/ dowód; postanowienie k-39 odwrót, k-60 – akta I Ns 994)14/.

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w S. posiada wierzytelność wobec dłużnika Z. K., stwierdzoną tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie I Nc 42/05.

/dowód; kopia nakazu zapłaty k-20, umowa przelewu wierzytelności k-21- akta I Ns 994)14/.

Spadkobierca M. K. złożył w dniu 26 listopada 2018 roku oświadczenie, w którym spadek po Z. K. synu J. i J., zmarłym dnia 16 stycznia 2012 roku w T. i tam ostatnio stale zamieszkałym, jako spadkobierca ustawowy – syn – odrzucił.

/dowód; oświadczenie spadkowe k-16/.

M. K. /urodzony w (...) roku/ miał cztery lata, kiedy jego rodzice rozstali się. On pozostał przy swojej matce. W roku 2004 wraz z matką wyemigrowali do Kanady, gdzie M. K. przebywał do 2013 roku, a od grudnia 2013 roku przebywa on w M., w Wielkiej Brytanii, gdzie mieszka i legalnie pracuje /opłaca podatki/. Kontaktów ze swoim ojcem nigdy nie utrzymywał. Podobnie i jego ojciec. Spadkodawca nie miał wiedzy o sytuacji osobistej oraz majątkowej swojego ojca.

Spadkobierca dowiedział się od członków rodziny, po przyjeździe w odwiedziny do kraju w 2018 roku, o długach ojca i o swojej sytuacji prawnej. Bezwzględnie zapoznał się z treścią akt sprawy spadkowej – w dniu 24 września 2018 roku.

/dowód; przesłuchanie M. K. k-16 odwrót, wniosek o wgląd do akt k-107 – w I Ns 994)14/.

### **Sąd zważył, co następuje :**

Wniosek o przyjęcie i zatwierdzenie oświadczenie spadkowego zasługuje na uwzględnienie.

Zeznania wnioskodawcy złożone w charakterze uczestnika postępowania są wiarygodne i nie znalazł Sąd podstaw by odmówić im dania wiary. Zarówno spadkodawca, jak i spadkobierca nie mieszkali razem. Z. K. mieszkał w T., uczestnik w Kanadzie. O sytuacji majątkowej / w tym o ewentualnych długach/ nie miał możliwości się dowiedzieć bo kontaktów z ojcem nie utrzymywał.

W ocenie Sądu uczestnikowi nie można uczynić zarzutu niedołożenia należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego z uwagi na zerwanie wszelkich więzi z ojcem spowodowanych rozwiedzeniem się rodziców i wprowadzeniem do innego kraju.

Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania / art. 1015 § 1 k.c./.

W ocenie Sądu termin powyższy został zachowany z uwagi na fakt dowiedzenia się o długach spadkodawcy z relacji członków rodziny i wglądu do akt sprawy spadkowej I Ns 994/14 w dniu 24 września 2018 roku.

Wniosek w przedmiocie przyjęcie i zatwierdzenia oświadczenie o odrzuceniu spadku M. K. złożył w dniu 2 października 2018 roku / termin sześciomiesięczny upłynąłby w dniu 24 marca 2019 roku/.

Stosownie do treści przepisu art.1019 § 2 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób / § 1, 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca, uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd /por. art.1019 § 3 k.c./.

Konstrukcja uchylenia się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku / art.1019 § 1 k.c./ została rozciągnięta na sytuacje, w których pod wpływem błędu spadkobierca nie złożył żadnego oświadczenia w terminie / art.1019 § 2 k.c./, a więc takie, w których w istocie spadkobierca uchyła się nie od skutków prawnych swego oświadczenia, lecz od skutków biernego zachowania się / niezłożenia oświadczenia/. W tych wypadkach uchylenie się od skutków niezłożenia oświadczenia w terminie powoduje wyłączenie działania fikcji prostego przyjęcia spadku, wynikającej z art. 1015 § 2 zdanie pierwsze k.c. lub w konkretnych okolicznościach, z dobrodziejstwem inwentarza / art. 1015 § 2 zdanie drugie k.c./.

Pomimo braku precyzji w konstrukcji art. 1019 k.c. przyjmuje się, że określone w nim szczególne przesłanki odnoszą się do uchylenia się od skutków zarówno złożenia, jak i niezłożenia w terminie oświadczeń o przyjęciu / odrzuceniu/ spadku przez działającego pod wpływem błędu spadkobiercę.

Stosowanie do wad omawianych oświadczeń ogólnych przepisów o wadach oświadczeń woli, oznacza- w wypadku, gdy wadą tą jest błąd- że błąd musi dotyczyć czynności prawnej oraz że musi być istotny / art.84 § 1 i 2 k.c./.

W ocenie Sądu niezłożenie przez M. K. w ustawowym terminie / art. 1015 § 1 k.c./ oświadczenia o odrzuceniu spadku było następstwem błędu, który dotyczył czynności prawnej i był istotny.

W postanowieniu z dnia 30 czerwca 2005 roku, IV CK 799/04 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły / art. 1019 § 2 w zw. z art.84 § 1 zd. 1 i § 2 k.c./. Błędem takim nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego.

W ocenie Sądu Najwyższego za zbyt daleko idący należy uznać pogląd, że przy braku pewności co do stanu spadku, spadkobierca powinien złożyć „ odpowiednie” oświadczenie spadkowe. Krytycznie należy ocenić wymaganie od spadkobiercy „ profilaktycznego” np. odrzucenia spadku, a w każdym razie uznania tego za istotny argument i element oceny podstaw do uchylenia się od skutków jego niezłożenia. Wystarczające dla skuteczności takiego oświadczenia jest stwierdzenie, że niezłożenie oświadczenia w terminie nastąpiło pod wpływem błędu prawnie doniosłego / istotnego, co do treści czynności/, z tym zastrzeżeniem, że błędem takim nie jest nieznanostwo stanu spadku, będąca następstwem niedołożenia przez spadkobiercę należytej staranności w jego ustaleniu.

Z tych też wszystkich względów oraz biorąc za postawę rozstrzygnięcia przepisy art. 1019 § 2 k.c. oraz art. 84 § 1 i 2 k.c. Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia częściowego.